

„Projekty hybrydowe w Polsce 2014-2020 – szansą na rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego”. Pod takim tytułem Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MIR) zorganizowało w listopadzie 2013 r. konferencję poświęconą podsumowaniu perspektywy 2007-2013 oraz przedstawieniu szans i wyzwań dla projektów hybrydowych w nowej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

Dla MIR partnerstwo publiczno-prywatne jest przede wszystkim instrumentem służącym realizacji celów polityki regionalnej – poprawianiu jakości usług publicznych, dostarczeniu niezbędnej infrastruktury, wzmocnieniu innowacyjności. Dlatego przyczyny tego zainteresowania są naturalne – właśnie nasz resort odpowiada za politykę rozwoju regionalnego, tj. w zasadzie za politykę inwestycyjną państwa. Olbrzymie zainteresowanie partnerstwem publiczno-prywatnym przy jednocześnie stosunkowo niewielkiej liczbie projektów realizowanych w Polsce w tej formule zmobilizowało ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego do działań, które

przez partnera prywatnego na projekt ppp. KE zajmuje stanowisko, że ppp hybrydowe, jako forma realizacji inwestycji infrastrukturalnych, jest korzystne zarówno dla poszczególnych krajów, jak i całej Unii Europejskiej. Dużemu zapotrzebowaniu na finansowanie inwestycji infrastrukturalnych towarzyszy bowiem zbyt mały limit środków publicznych na te cele i rosnące zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego.

Na lata 2014-2020 Polska otrzyma prawie 82,5 mld euro. Jak wynika z dokumentów, fundusze unijne z nowego rozdania zamierzamy zainwestować w te dziedziny, które w największym stopniu przyczynią

prac opracowana została wspomniana wcześniej propozycja oddzielnego artykułu poświęconego projektom hybrydowym. MIR pracuje nad projektem ustawy, która będzie regulowała na gruncie prawa krajowego zasady wdrażania polityki spójności w latach 2014-2020. W związku z pracami dotyczącymi projektów hybrydowych resort aktywnie współpracuje z Komisją Europejską, Europejskim Centrum Wiedzy PPP (EPEC) oraz Inicjatywą JASPERS.

Trzeba powiedzieć, że projekty hybrydowe cechuje większy stopień złożoności niż tradycyjne przedsięwzięcia ppp. Projekty łączące model ppp z funduszami

Projekty hybrydowe

pozwolą wdrożyć ppp do praktyki realizacji zadań publicznych. Właśnie ono stało u podstaw powołania, z inicjatywy pani minister Elżbiety Bieńkowskiej, w styczniu 2011 r. Platformy Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Wyniki prac Platformy PPP liczącej dziś 87 podmiotów publicznych, prezentowane są m.in. na stronie internetowej www.ppp.gov.pl.

Trzeba podkreślić, że kluczowym obszarem zainteresowania MIR w ramach Platformy PPP są projekty hybrydowe, czyli projekty realizowane w formule ppp, w którym wykorzystywane są środki unijne. Środki funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności stanowią w takim modelu uzupełnienie finansowania prywatnego. Obecnie możliwe jest uzyskanie dofinansowania na projekty inwestycyjne z funduszy UE w wysokości nawet 85 proc. wartości kosztów kwalifikowanych. I znowu chciałoby się dodać, że zainteresowanie MIR właśnie tą problematyką wynika wprost z jego kompetencji jako resortu odpowiedzialnego za właściwe wykorzystanie funduszy unijnych.

Fundusze przekazywane przez Komisję Europejską są ważnym uzupełnieniem środków finansowych pozyskiwanych

się do realizacji celów rozwojowych kraju do 2020 roku, tj. poprawy konkurencyjności gospodarki, zwiększenia spójności społecznej i terytorialnej oraz poprawy efektywności administracji.

W tych planach można także upatrywać możliwości znacznej poprawy, a nawet wręcz przełomu w zakresie realizacji projektów hybrydowych w stosunku do kończącego się właśnie okresu programowania. Hybrydowe ppp nie jest obecnie w Europie i w Polsce w pełni wykorzystywane, przede wszystkim z powodu braku w UE jednego obowiązującego aktu prawnego określającego zastosowanie ppp. Stąd duże nadzieje w tym zakresie budzą zmiany prawne w Rozporządzeniu Ogólnym, dotyczące szczególnego podejścia do ppp. Zapewniają one m.in. prymat przepisów dla tego trybu nad przepisami o charakterze ogólnym. W szczególności dotyczą definicji ppp, beneficjenta, trwałości projektu i przepływów finansowych. Ministerstwo, w ramach Platformy PPP, było od początku aktywnie zaangażowane w przygotowanie aktów prawnych na lata 2014-2020 na poziomie europejskim, które zdecydowanie ułatwią realizację projektów hybrydowych. W ramach tych

UE podlegają jednocześnie regułom ppp oraz regułom dotyczącym funduszy europejskich. Wymagane jest spełnienie szeregu warunków niezbędnych dla uzyskania unijnej dotacji. Z takimi projektami łączą się dodatkowe, specyficzne ryzyka (np. ryzyko poziomu dofinansowania, ryzyko zwrotu funduszy unijnych czy też ryzyko trwałości projektu i ryzyko znaczących zmian w projekcie, wymagających akceptacji przez Komisję Europejską). Ponadto muszą one skutecznie realizować zakładane cele samorządów, a także pozostawać wystarczająco atrakcyjne, by przyciągnąć potencjalnych inwestorów. Istotne jest samo pogodzenie procesów ubiegania się o wsparcie unijne i pozyskanie finansowania prywatnego. Z drugiej jednak strony, UE przewiduje szereg instrumentów wspierających podmioty publiczne w łączeniu funduszy UE z ppp przy realizacji zadań publicznych. Ich celem jest zwiększenie liczby projektów łączonego finansowania UE ppp, które skutecznie zaistnieją na rynkach europejskich.

Istotnym elementem aktywności resortu rozwoju regionalnego w obszarze projektów hybrydowych było przeszło trzyletnie bezpośrednie zaangażowanie jego

przedstawicieli we wsparcie procesu przygotowania projektu budowy i zarządzania spalarni odpadów w Poznaniu. „System Gospodarki Odpadami dla Miasta Poznania” współfinansowany jest ze środków europejskich z Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. Dokumentacja projektu poznańskiego została opublikowana na stronie Platformy PPP www.ppp.gov.pl jako przykład „dobrych praktyk” w tym obszarze.

Ponadto w 2013 r. ówczesne MRR, przy współdziałaniu przedstawicieli inicjatywy JASPERS, przeprowadziło dwa nabory projektów ppp w sektorach ochrony zdrowia i dróg samorządowych. Wybrane zostały projekty pilotażowe, które będą mogły ubiegać się o dofinansowanie z UE w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020 i zostaną objęte kompleksowym wsparciem MIR w procesie wyboru partnera prywatnego. Są to: „Budowa nowego szpitala matki i dziecka w Poznaniu „oraz „Program przebudowy i utrzymania dróg wojewódzkich w województwie dolnośląskim” realizowany w formule ppp.

Zaangażowanie MIR we wsparcie wybranych projektów i sektorów (obecnie są to sektory gospodarki odpadami, ochrony zdrowia, dróg samorządowych, efektywności energetycznej i budynków kubaturowych) opiera się na założeniu, że wypracowane w ramach projektu pilotażowego dokumenty wzorcowe, powszechnie bezpłatnie dostępne – poprzez stronę internetową Platformy PPP – będą wykorzystane przez inne podmioty publiczne realizujące lub planujące podobne zadania inwestycyjne w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce. Powinny one także pomóc jednostkom sektora publicznego w lepszym przygotowaniu projektów hybrydowych przewidzianych do realizacji w nowym okresie programowania.

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju opracowało w 2013 r. bazę projektów hy-



Kluczowym obszarem zainteresowania MIR w ramach Platformy PPP są projekty hybrydowe, czyli projekty realizowane w formule ppp, w których wykorzystywane są środki unijne.

brydowych dostępną na stronie internetowej Platformy PPP www.ppp.gov.pl.

Baza zawiera szczegółowe informacje nt. zidentyfikowanych projektów, w tym: programu, wartości projektu i wysokości jego dofinansowania, modelu realizacji ppp, stopnia zaawansowania jego realizacji, podstawy prawnej wyboru partnera prywatnego, daty zawarcia umowy z partnerem wraz z okresem jej realizacji oraz daty zawarcia umowy o dofinansowanie. Baza projektów hybrydowych jest systematycznie aktualizowana.

W ramach 12 programów perspektywy finansowej 2007-2013 zidentyfikowano 19 projektów hybrydowych o łącznej wartości 4 068 mln zł.

Z RPO Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 pochodzą środki UE na projekty hybrydowe:

Zarządzanie Sosnowieckim Parkiem Naukowo-Technologicznym. Projekt powstał w ramach projektu kluczowego: Gospodarcza Brama Śląska Etap I: Uruchomienie Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej – Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny, zadanie 1 i zadanie 2. Uroczyste otwarcie SPNT zostało dokonane przez Urząd Miejski w Sosnowcu 7 maja 2012 r. Następnie gmina Sosnowiec wyłoniła w drodze postępowania koncesyjnego, zgodnie z ustawą o koncesji na roboty budowlane lub usługi z 9 stycznia 2009 r. operatora Parku, którym została Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. podpisując 25 lipca 2012 r. Umowę koncesji na usługi. Przejęcie SPNT nastąpiło 3 sierpnia 2012 r. Aktualnie trwa-

ją działania zmierzające do zasiedlenia Sosnowieckiego Parku.

W ramach projektu Zarządzanie infrastrukturą sportową stoku Dębowiec w Bielsku-Białej powstała taka infrastruktura, jak kolej kanapowa o długości 600 m, trasa narciarska zjazdowa, wyciąg zaczepowy dla dzieci o długości 84 m, park linowy, plac zabaw dla dzieci wyposażony m.in. w piramidę wspinaczkową, huśtawki, skałkę i ściankę wspinaczkową, karuzelę itp. W grudniu 2012 r. gmina Bielsko-Biała podpisała z firmą ZIAD Bielsko-Biała S.A. (wybraną w drodze postępowania na wybór operatora infrastruktury Dębowca) – umowę koncesji na usługi polegające na utrzymaniu i zarządzaniu infrastrukturą sportowo-rekreacyjną stoku Dębowca w Bielsku-Białej. 18 stycznia 2013 r. nastąpiło oficjalne otwarcie powstałego w ramach dofinansowania Ośrodka na Dębowcu, który obecnie funkcjonuje pod nazwą: „Bielsko-Bialski Ośrodek Rekreacyjno-Narciarski”.

Jak uczy dotychczasowe doświadczenie MIR w dziedzinie ppp, udział środków europejskich w projektach hybrydowych umożliwi zaoferowanie społeczeństwu niższej ceny usług publicznych, np. za utylizację odpadów. Można sobie oczywiście wyobrazić realizację projektu bez środków unijnych – zainteresowani partnerzy prywatni na pewno się znajdą – ale może się to odbić na kosztach dla mieszkańców.



Robert Kałuża

Dyrektor Departamentu
Wsparcia Projektów Partnerstwa Publiczno-Prywatnego
Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

Z wykształcenia politolog. Absolwent Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz studiów podyplomowych z zakresu zarządzania na Akademii Ekonomicznej w Krakowie, a także prawa europejskiego – Uniwersytet Warszawski/Uniwersytet w Maastricht. Od wielu lat związany z tematyką inwestycji infrastrukturalnych współfinansowanych ze środków UE, przede wszystkim z zakresu transportu i energetyki.